

عبدالرضا تحسینی، رئیس خانه
معدن کرمان مطرح کرد

میدان داری شبه دولتی‌ها در بخش معدن

این وضعیت متاسفانه در کل کشور سرایت کرده اما چون حوزه معدن در استان کرمان، حوزه بسیار مهمی است و بخش بزرگی از اقتصاد استان را شامل می‌شود. تاثیر گذاری بسیاری دارد. اگر بخواهیم اشاره ای به عوامل حاکمیتی تاثیر گذار در بخش معدن داشته باشیم باید آنها را به چند گروه تقسیم بندی کرد. یک گروه نهادها و سازمان های دولتی مثل منابع طبیعی، محیط زیست، سازمان صنعت، معدن و تجارت و البته دارایی و تامین اجتماعی هستند که هر فعال اقتصادی به ویژه معدنی‌ها با آنها درگیر است. اما آنچه باید به آن توجه کرد محدود به این مجموعه‌ها نیست و من نمی‌خواهم بحث را به سمت موضوع‌های تکراری مثل گرفتاری‌هایی که با منابع طبیعی، میراث فرهنگی و یا با محیط زیست است ببرم، این‌ها یکسری گرفتاری‌های دائمی حوزه معدن است و بخش اعظم این مشکلات هم ناشی از نگاه بخشی‌نگری که هر کدام از این مجموعه‌ها به حوزه معدن است.

تعامل مثبتی هم بین این مجموعه‌ها برقرار نیست، میراث فرهنگی برای حفظ محدوده‌های خود جلوی فعالیت‌های معدنی را می‌گیرد در حالی که ما مواردی را داریم که یک معدن دار راهی را برای اکتشاف یا استخراج معدن باز می‌کند و این راه خیلی کمک می‌کند به میراث فرهنگی برای اینکه به اصطلاح مجموعه‌هایی که متعلق به میراث هستند یا مجموعه‌هایی که متعلق به گردشگری و توریست هستند فعال تر بشوند و در دسترس آنها قرار بگیرند.

بر این اساس، اگر این تعامل مثبت باشد برای هر دو طرف بازی برد-برد خواهد بود اما متاسفانه منابع طبیعی، میراث فرهنگی، محیط زیست و امثال آن درصد این هستند که آمار خودشان را به جهت اینکه جلوی تعرضات محدوده خودشان را گرفته‌اند، بالا ببرند. در حالی که این تضاد، تضاد منافع در دو دستگاه به راحتی از طریق آموزش و تعامل مثبت قابل حل است. بسیاری از معدن داران استان هم از ویژگی‌های منابع طبیعی و نکاتی را که باید به آن توجه کنند بی‌اطلاع هستند که اگر به جای تعطیل کردن، معدن دار، آموزش ببیند و معدن داران نسبت به وظایف خود، در قبال محیط زیست، منابع طبیعی و میراث فرهنگی آشنا شوند، بر این باورم که بیش از ۹۰ درصد آنها متعهد به رعایت قانون هستند.

همچنین این دستگاه‌هایی که من اسم بردم به طور مستقیم با حوزه معدن مرتبط هستند؛ اما از جنبه حاکمیتی ما با دستگاه‌های دیگری هم مشکل و به نوعی اصطکاک داریم، به عنوان مثال در مورد حمل و نقل مواد معدنی و مشتقات معدنی، با مقرراتی که از سوی اداره راه، وزارت راه و شهرسازی و پلیس راه صادر شده، مشکل داریم در حالی که مثلا حداکثر حمل یک محموله با کشنده‌اش در ایران ۴۰ تن است و من در کشورهای رقیب ایران دیده‌ام که وسایل حمل با ۶۰ تن اجازه حمل بار دارند.

راضیه ابوالحسنی: «کرمان روی گنج خوابیده است». این باور همه کرمانی‌ها از ذخایر و ظرفیت‌های معدنی استان است اما نه خیری آن چنان که باید از بهره‌برداری‌های معدنی دهه‌های اخیر نصیب کرمان و کرمانی‌ها شده و نه آنچه از بیرون از بخش معدن قابل مشاهده است تصویر کاملی از مسائل معدن است. سال‌هاست معادن استان با مشکلات متعدد دست و پنجه نرم کرده‌اند و این در حالی است که همه نگاه‌ها و توجه‌ها هم به چند معدن بزرگ استان، معطوف بوده است. عبدالرضا تحسینی، رئیس خانه معدن کرمان در گفت و گویی که در ادامه می‌آید واقعیت‌های بیشتری از مسائل و مصائب بخش معدن را تشریح می‌کند:

در ابتدای گفت‌وگو اگر ممکن است تصویری کلی از فضای معدنی استان ارائه دهید؟

یکی از مهمترین مزیت‌هایی رقابتی استان کرمان در حوزه معدن است که پیش از این در کشاورزی بود اما با توجه به محدودیت منابع آب و از سویی تنوع مواد معدنی و پراکندگی‌اش در سطح استان مسیر توسعه را به طرف حوزه معدن می‌برد. تنوع مواد معدنی در استان کرمان، حجم ذخائر، سهولت استخراج و نزدیکی به بندر صادراتی جزء مزیت‌های اصلی است. اما شرایط معدن استان کرمان شرایط مناسبی نیست و متاسفانه معدن داران تحت فشارهای مختلف و متنوعی هستند. یکسری از این مشکلات و فشارها ناشی از شرایط بین‌المللی و تحریم‌ها که البته اگر واقع‌بینانه نگاه کنیم، بخش کوچکی از مشکلات معدن به این دلیل است.

اصلی‌ترین مشکل معدن استان کرمان، فقدان استراتژی است. یک استراتژی همه جانبه که بتواند حوزه معدن استان را پوشش دهد البته برای توسعه استان متاسفانه ما استراتژی نداریم. هر از چند گاهی یک موضوع و محور مطرح می‌شود و مورد توجه قرار گیرد اما اصل قضیه این است که استراتژی برای توسعه استان و به طور خاص برای توسعه حوزه معدن از ابتدا نداشتیم و همچنان نداریم. متاسفانه این استراتژی باید روشن کند که آیا رویکرد معدنی استان رویکرد به بخش خصوصی، بخش شبه خصوصی و شبه دولتی و یا بخش دولتی است که این هنوز مشخص نشده، به اضافه اینکه دستگاه‌هایی که باید کمک کنند به تحقق این استراتژی هم هماهنگ نیستند.

به عوامل موثر حاکمیتی در بخش معدن بپردازیم.